

Milli Korunma Kanunu (18 Ocak 1940)

1.Dünya Savaşı sonrası birçok ülkede olduğu gibi yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde de ekonomik sıkıntılar baş göstermiştir. Özellikle ekonomik sorunlarını henüz çözmeye aşamasında olan Türkiye, bir de 1929 yılında ortaya çıkan Dünya Ekonomik Buhranının etkisi altında kalınca aşılması güç sorunlar yaşamıştır. Tüm olumsuzluklara rağmen 1930 yılından itibaren uygulanmaya başlanılan devletçi politikalar ve sanayi planları ile kısa sürede azımsanamayacak bir başarı elde edilmiştir. Ancak, 1 Eylül 1939 tarihinde II. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine kamuoyunda iyimserliğin yerini endişe almıştır. Endişeleri gidermek isteyen Hükümet, 7 Eylül 1939 tarihinde stoklarla ilgili yayımladığı tebliğde; başta buğday olmak üzere, temel gıda maddelerinin halkın ve silahlı kuvvetlerin gereksinimlerini bir yıldan daha fazla karşılayacak miktarda olduğunu belirtmiştir. Yine de tedbir alınarak gıda maddeleri ve hububatın ihraç edilmesinin yasaklandığını, fiyat artışları için sebep olmadığını, vurgunculuk teşebbüsünde bulunanlar hakkında cezai işlem başlatacağını açıklamıştır.

Türkiye, bu savaşta tarafsız olmasına rağmen hem ekonomik hem de siyasi yönden zor bir süreç yaşamıştır. Her an savaşa katılacakmış gibi hazırlıklı olması, savunma giderlerini artırmış ve bu durum bütçenin büyük açıklar vermesine neden olmuştur. Savaşa girmeden savaş ekonomisi uygulamak zorunda kalan Türkiye bu durumu para basarak finanse etmek zorunda kalmış ve enflasyonun aşırı derecede yükselmesine neden olmuştur. Ayrıca çalışan kesimden yaklaşık bir milyon kişinin askere alınması ile tarım ve sanayi kesiminde üretim azalmış, tüketim giderleri ise aşırı şekilde artmıştır. İthalat zorlukları ülke içinde stokları azaltmış, piyasaya arz edilen mallar talebin çok altında kalınca, ülke genelinde panik havasının başlamasına neden olmuştur. Bu gelişmeler halkın satın alma taleplerini daha çok artırmış, buna tüccarın stok yapması da eklenince fiyatlar hızlı bir şekilde yükselmeye başlamıştır. Kaos ortamını fırsata çevirmek isteyen bazı üretici, toptancı ve büyük tüccarlar stokçuluk, karaborsacılık yaparak büyük paralar kazanmışlardır. Bu olumsuz gelişmeler CHP hükümetini harekete geçirmiştir. Hükümet öncelikle piyasadaki mal kıtlığı sorununu çözmeyi ve savaş ortamından faydalanarak haksız kazanç elde edenlere engel olmayı amaçlamıştır. Böylece hükümetin ekonomiye müdahaleleri artmış ve Milli Korunma Kanunu'nun yürürlüğe konmasına zemin hazırlanmıştır.

Bu dönemde Başbakan Refik Saydam tarafından Şevket Süreyya Aydemir'in de dâhil olduğu bir gruba, "Müdafaa Ekonomisi" başlıklı bir rapor hazırlaması görevi verilmiştir. Bu grup tarafından hazırlanan rapor 1939 yılı sonunda Başbakanlığa sunulmuştur. Başbakanlık, parti grubundan, hazırlanan rapor doğrultusunda bir yasa tasarısı hazırlamalarını talep etmiştir. Buna ilaveten "Milli İktisadi Kanun" projesi de Hükümet tarafından CHP grubuna sunulmuştur. Parti grubu tasarının anayasaya uygun olup olmadığı üzerinde yoğun tartışmalara sahne olmuştur. Tasarı, hükümete emek, akit, temellük, tasarruf ve şirket kurma hakkını kısıtlama yetkisi vermekteydi. Kamuoyunda büyük bir kesim tarafından bu yetkilerin anayasaya aykırı olduğu ileri sürülerek tepki gösterilmiştir. Bu gelişmeler üzerine Recep Peker başkanlığında oluşturulan bir komisyon tasarıyı tekrar ele alarak bir uzlaşma metni hazırlamış, daha sonra bu metin yasa teklifi olarak Meclise sunulmuştur.

Milli Korunma Kanunu tasarısı, dönemin Başbakanı Refik Saydam tarafından 15 Ocak 1940 tarihinde TBMM'ye gönderilmiştir. Müzakereler sonunda 18 Ocak 1940 tarihinde TBMM tarafından kabul edilerek yürürlüğe giren yasanın gerekçesinde; *"Son zamanlarda Avrupa ülkelerinde yükselen siyasi gerginlik neticesinde devletlerarası bir savaş ortamı oluşmuştur. Ortaya çıkan savaş ve kargaşanın dünya barışını tehdit ettiği ve bu durumdan ülkemizin de olumsuz yönde etkilendiği muhakkaktır. Birçok ülkede olağanüstü gelişmelerin üstesinden gelebilmek amacıyla hükümetlere geniş yetkiler verilmiştir. Hükümetimiz Avrupa'da başlayan ve her geçen gün genişleyerek şiddetini*

artıran savaşın dışında kalabilmek için azami gayret göstermektedir. Ancak günlük yaşamda savaşın ekonomi ve siyaset üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edebilmek için bir takım tedbirler almak gereği kaçınılmaz gözükmektedir. Bu sebeple her gelişme için ayrı kanun teklifi vermek yerine ivedilikle önlem alabilmek amacıyla daha geniş kapsamlı bir yasa tasarısına ihtiyaç duyulduğu” belirtilmiştir.

Millî Korunma Kanunu olağanüstü şartlarda, genel ya da bölgesel seferberlik, savaşa girme ihtimali, Türkiye’yi de ilgilendiren devletlerarası gelişmeler nedeniyle hükümete görev, sorumluluk ve yetkiler vermektedir. Hükümet yasanın uygulanması ve sona ermesi gibi gelişmeleri ilan ederek, kamuoyunu haberdar edecek ve konu ile ilgili olarak TBMM’yi bilgilendirecekti. Ayrıca hükümetin uygulamaya koyacağı kararları tespit etmek ve izlemek amacıyla bakanlardan bir kurul oluşturulacak ve bu görevi hangi bakanlıkların yürüteceği hususu Başbakan tarafından kararlaştırılacaktı.

Bakanlar Kurulu 19 Şubat 1940 tarihinde Milli Korunma Kanunu’nun uygulanması kararını almıştır. 29 Şubat 1940 tarihinde radyodan halka hitap eden Başbakan Refik Saydam, yürürlüğe giren yasanın gerekçesini; “.....*Milli Korunma Kanunu’nun yürürlüğe girmesinin savaş hazırlığı yapmakla bir ilgisi yoktur. Ancak yapılan uygulamalar günümüz dünya şartlarının çok değişken olması nedeniyle tedbir amaçlı olarak geleceğin emniyetini temin içindir”* şeklinde açıklamıştır.

6 Bölüm ve 72 maddeden oluşan Milli Korunma Kanunu’nun içeriği kısaca şu şekilde özetlenebilir:

Olası bir seferberlik ilanı, devletin savaşa katılması veya Türkiye’yi ilgilendiren devletlerarası savaş durumunda, ekonomi ve güvenlik açısından kanun çerçevesinde karar alma yetkisi bakanlar kuruluna verilmiştir (Madde 1).

Korunma Kanunu hükümlerine dayanarak Bakanlar Kurulu tarafından benimsenen kararları hazırlamak amacıyla bir Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur. Alınan kararların uygulanmasına yönelik işleri yürütmek amacıyla Başbakanlığa bağlı bir birim oluşturulmuştur (Madde 4-5).

Hükümet, ihtiyaç halinde sanayi ve maden tesislerinden, halkın ve Milli Savunma Bakanlığı’nın gereksinimlerini karşılayabilecek oranda üretim yapmalarını isteyebilecekti. Ayrıca bu işletmelerden üretim programları talep edebilecek veya uygulamaları için üretim programları verebilecekti (Madde 7).

Hükümet, sanayi ve maden tesislerinin üretim miktarlarını ve kuruluşlardaki mesaiyi, devletin ve halkın gereksinimlerini giderebilecek seviyeye ulaştırmak için gerekli işçi ve teknik elaman ihtiyacını karşılayacaktı. Bu amaç doğrultusunda halka ücret karşılığı iş yapma zorunluluğu getirilebilecekti (Madde 9).

Sanayi tesislerinde görev yapan işçi, teknisyen, mühendis vb. meslek erbabı geçerli bir mazeretleri olmaksızın ve ilgililere haber vermeden işyerlerini terk edemezler. Bu yasa maddesi gereğince çalışma zorunluluğu bulunanlara emsal değerlerine uygun bir çalışma ücreti ödenecektir (Madde 10).

Hükümet üretim tesislerinde üretilen ürün maliyetlerinin üzerine bir miktar kâr ilave ederek kendisi satın alabilir. Bu ürünlerin hükümete teslimi zorunludur (Madde 11).

Hükümet, gerektiğinde üretim tesisi ve zanaatkârlara üretim amacıyla kredi verebilir (Madde 12).

Hükümet lüzumu halinde malzeme ve hammadde stoku yapabilir. Stoklara el koyabilir ve bunları kâr etmeden gereksinim duyan işletmelere aktarabilir (Madde 13-14).

Hükümet her çeşit üretim malzemesini işletme sahiplerinin işlerini aksatmamak kaydıyla ihtiyacı olan işletmelere

aktarmak üzere bedelini ödemek şartıyla el koyabilir (Madde 17).

Hükümet ilan edilen yasal tedbirlere uymayan veya eksik üretim yapan sanayi ve maden tesislerine el koyarak kendisi işletebilir. Bu yasa maddesi uygulandığı takdirde işletme sahiplerine gerekli tazminat bedeli ödenecektir (Madde 18).

Korunma yasasının uygulandığı süre içerisinde gerektiğinde işletmelerde çalışanların çalışma süreleri günlük üç saat artırılabilir, kadınlar ve çocuklar için uygulanmakta olan iş kanununun 50. maddesi ile belirlenmiş çalışma şartları dikkate alınmayacaktır (Madde 19).

Hükümet gerekli gördüğünde ülke ihtiyacı olan ve ithal edilmesi gereken emtianın miktarı, çeşidi ve özelliklerini tespit edebilecektir (Madde 20).

Hükümet, halkın ve milli savunmanın gereksinim duyduğu ikmal ve iaşenin harcama miktarını tespit etme ve sınırlandırma yetkisine sahip olacaktır (Madde 21).

Yasaya aykırı davrananlara 10 Liradan 100 Liraya kadar para cezası verilebilecektir (Madde 55).

Hükümet, ithal ihtiyacını gidermek amacıyla, gerektiğinde ticari işletmeler, kooperatifler ve ticaret birliklerine kredi, döviz temini ve ithalatta kolaylık sağlayabilecektir (Madde 22).

Ayrıca gerekli durumlarda bu kuruluşlardan stok yapma zorunluluğu da talep edilebilecektir. İşletme ve kuruluşlar bu uygulama dolayısı ile zarara uğradıkları takdirde zararları devlet tarafından karşılanacaktır (Madde 23).

Hükümet ülkede üretilen ve ihtiyaç fazlası olan mamullerin ihracı ile ilgili olarak, üretici menfaatine zarar vermeyecek şekilde karar verecektir (Madde 24).

Hükümet, ülke için ihtiyaç duyulan malların, sanayi ve ticaret erbabı dışında olanlar tarafından stoklanmasına izin vermeyecektir (Madde 25).

Kanun yürürlükte olduğu müddetçe, il, ilçe, kasaba, iskele, liman ve istasyonlarda binaların kira bedelleri kanunun uygulamaya konulduğu yılın kira bedellerinden daha yüksek olamaz. Bu maddenin uygulanacağı sınırlar hükümet tarafından tespit edilir. Kanuna muhalefet edenler hakkında 50 liradan 250 liraya kadar ağır para cezası uygulanır. Verilen para cezası bir yıllık kira bedelinden az olamaz (Madde 30-58).

Emtia fiyatlarının nedensiz yere artırılması, satışa sunulmaması, stoklanması, saklanması alıcı aleyhine rekabet kurallarına uyulmadan anlaşma yapılması vb. haksız kazanca yol açacak her türlü faaliyet yasaklanmıştır (Madde 32-34).

Kanunda belirtilen fiillerden herhangi birini veya birkaçını işleyenler hakkında, 500 liradan 5000 liraya kadar ağır para cezası, 2 yıldan 5 yıla kadar geçici sürgün cezası verilir ve malları da devlet tarafından müsadere edilir (Madde 32-59).

Hükümet, özel araçlarla ilgili tasarrufta bulunarak gerekli durumlarda devlet hizmetinde kullanabilir. Bedelini ödemek kaydıyla satın alabilir (Madde 36).

Hükümet tarımdan anlayan kadın erkek herkesi şahsi işlerini aksatmamak kaydıyla 15 km uzaktaki özel veya devlet işletmelerinde ücretli olarak çalıştırabilir (Madde 37) .

Hükümet gerekli durumlarda ne tür ziraat yapılacağını tespit edebilir. 500 hektar ve üzeri arazi boş bırakıldığı takdirde devlet bu araziyi bedelini ödeyerek işletebilir (Madde 38-39).

Hükümet, ihtiyaç halinde çiftçiye makine, zirai ilaç, tohum ve kredi olmak üzere her türlü desteği sağlayacaktır (Madde 42).

Korunma Kanununun 43-52. Maddeleri ekonomi ile ilgili hükümler içermektedir. Kanunu uygulaması için hükümet emrine 25 milyon lira ödenek ayrılacaktır. Ödeneğin usulsüz kullanımı durumunda sorumlular hakkında “devlet malları aleyhine suç işleyenler hakkındaki cezai hükümler” uygulanacaktır.

Kanunun 53-67. maddeleri ise yasaya muhalefet edenler hakkında cezai yaptırımlar içermektedir. Buna göre, kanuna aykırı davrananlara 100 liraya kadar para, hapis veya sürgün cezası verilecek verilen bu cezalar tecil edilmeyecektir.

Milli Korunma Kanunu'nun 4. Maddesi uyarınca kararların hazırlanması ve ilgili bakanlıklar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlaması için 20 Şubat 1940 tarihinde Milli Müdafaa, Maliye, İktisat, Ziraat, Münakalat ve Ticaret vekillerinden oluşan Koordinasyon Heyetinin kurulmasına karar verilmiştir. Alınan karar gereği kurulan Koordinasyon Heyetinde Milli Müdafaa Bakanı Naci Tınaz, Maliye Bakanı Fuat Ağralı, İktisat Bakanı Hüseyin Hüsnü Çakır, Ziraat Bakanı Muhlis Erkmén, Münakalat Bakanı Ali Çetinkaya, Ticaret Bakanı Cezmi Erçin görev almıştır. Başbakan Refik Saydam'ın başkanlığında oluşturulan Koordinasyon Heyetinin göreve başladığı tarihten itibaren ülke ekonomisi üzerinde sıkı bir devlet kontrolü de başlamıştır. Koordinasyon Heyeti ilk toplantısını 24 Şubat 1940 tarihinde yapmıştır. Bu toplantıda Milli Korunma Kanunu'nun 5. Maddesi uyarınca K/1 Numaralı Koordinasyon Heyeti Kararı alınarak Başbakanlığa bağlı merkez büro teşkilatı kurulmuştur. Merkez büro kadrosu bir genel sekreter, altı büro şefi, on iki kâtip, bir evrak şefi, üç evrak memuru, üç daktilo ve üç hizmetli olarak tespit edilmiştir.

Koordinasyon Heyeti Merkez Büro Umumi Kâtiplik görevine Siyasal Bilgiler Fakültesi Profesörü ve İş Bankası Mali Tetkik Bürosu Müdürü olan Hazım Atıf Kuyucak getirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı yıllarında ülkede uygulanan savaş ekonomisi Milli Korunma Kanunu ile şekillendirilmiştir. Milli Korunma Kanunu temel alınarak hazırlanan kararlar ise Koordinasyon Heyeti tarafından gerçekleştirilmiştir. Ancak bu kararlar icrai nitelikte olmayıp mütalaa niteliğindedir. Bu kararların icrai nitelik kazanması için ilk önce Bakanlar Kurulu tarafından onaylanması ve daha sonra Cumhurbaşkanı tarafından imzalanmış olması gerekmektedir. Kararnameler onaylandıktan sonra Resmi Gazetede yayınlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Koordinasyon Heyeti Dr. Refik Saydam Hükümetleri döneminde, 19 Şubat 1940 ile 8 Temmuz 1942 tarihleri arasında, 356 karar almıştır. Şükrü Saraçoğlu Hükümetinin göreve başladığı tarihten İkinci Dünya Savaşı'nın sona erdiği tarihe kadar alınmış olan karar sayısı ise 232 olmuştur. Milli Korunma Kanunu 1960 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Koordinasyon Heyeti'nin 1940-1960 yılları arasında almış olduğu karar sayısı toplamı 1270'e ulaşmıştır.

Milli Korunma Kanunu uygulandığı dönemde çeşitli değişikliklere uğramıştır. Kanun yalnızca Refik Saydam hükümeti döneminde üç defa değiştirilmiştir. Bu değişimler hükümetin yetkilerini daha da artırmıştır. Başbakan Refik Saydam'ın ani vefatı sonucu Hükümeti kurma görevi Şükrü Saraçoğlu'na verilmiştir. Saraçoğlu Hükümeti döneminde Millî Korunma Kanunu'nun halk üzerindeki olumsuz etkilerinin hafifletilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Başbakan Saraçoğlu devletçi uygulamalar yerine piyasa ekonomisine yönelik yaklaşım sergilemeyi tercih etmiştir. Özel teşebbüs ile olan soğuk savaş bitirme yönünde hareket ederek piyasadaki devlet denetimini azaltmıştır. Ancak özel teşebbüs bu gelişmeleri kendi menfaatleri yönünde kullanmış ve fiyatlar hızla artmaya devam etmiştir. Savaş yıllarında diğer ülkelerde de örnekleri görülen dayanışmanın en yüksek seviyede olması gereken devlet ve özel teşebbüs ilişkileri daha da bozulmuştur. Bu gelişmeler 1942 sonlarına doğru “Varlık Vergisi Kanunu” gibi birtakım yeni yasal düzenlemelerin

yapılmasına neden olmuştur.

Toplumda büyük bir rahatsızlık ve baskı yaratan Millî Korunma Kanunu, tek parti iktidarından sonra da yürürlükte kalmıştır. Nitekim Demokrat Parti İktidarı, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıların da etkisiyle, 1955 yılında Millî Korunma Kanunu'nu tekrar yürürlüğe koymuştur. Sonuç olarak "Millî Korunma Kanunu" II. Dünya Savaşı'nın getirdiği olağanüstü şartlar nedeniyle devlet eliyle, ekonomide istikrarı temin etmek ve üretimden tüketime kadar her aşamada belirleyici olmak amacıyla yürürlüğe konulan bir kontrol mekanizması olmuştur.

Feyzullah EZER

KAYNAKÇA

Sürelî Yayınlar

Adliye Ceridesi: Adalet Dergisi, "Millî Korunma Kanununda Derpiş Edilen Fevkalâde Salâhiyetlerin İhtiyaç Nispetinde Tatbikine Dair Kararname", Sene: 31, S. 12, 1940, s. 1101-1121.

Akşam, "Millî İktisadi Korunma Kanunu Mecliste", 16 Ocak 1940, Yıl: 22, No: 7629.

Akşam, "Hükümetin Aldığı Tedbirler", 12 Ekim 1942, Yıl: 22, No: 8643.

Akşam, Sayı: 8682, 24 Kasım.1942.

Devlet İstatistik Enstitüsü, **Türkiye'de Toplumsal ve Ekonomik Gelişmenin 50 Yılı**, Ankara 1973.

Cumhuriyet, "Millî Korunma Kanunu: Layiha Son Şeklini Aldı", 23 Ocak 1940, Yıl: 17, Sayı: 5882.

Son Posta, 7 Mayıs 1942, Sene: 12, No: 4221.

TBMM Tutanak Dergisi, , Dönem VII, C. 18, Birleşim: 70, s. 171-186, 6 Haziran 1945.

T.C. Resmi Gazete, 26 Ocak 1940, Sayı: 4417, s. 167-175.

T.C. Resmi Gazete, 18 Şubat 1941, Sayı: 4737. s. 493-497.

T.C. Resmi Gazete, 11 Mayıs 1942, Sayı: 5103, s. 2830-2841.

T.C. Resmi Gazete, 16 Eylül 1960, Sayı: 10605, s. 2138-2152.

T.C. Zabıt Ceridesi, Devre: 7, C. 8, İçtima 1, 33. İnikat, 24.3.1944.

Ulus, "Millî Korunma İle İlgili Eklentiler Dün Kabul Edildi", 20 Ocak 1941.

AKINCI, Abdulvahap - USTA, Sefa, "Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçişte Etkili Olan İç Faktörlerin Analizi", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 17 (29), 2015, s. 41-52.

AKMAN, Şefik Taylan - SOLAK AKMAN, İnci, "II. Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye'de Hububat Üretiminin Vergilendirilmesi", **Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi**, 1(2), 2011, s. 73-91.

ALBAYRAK, Mustafa, "Demokrat Parti Döneminde Millî Korunma Kanunu Uygulamaları (1955-1960)", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, S. 67, C.23, 2007, s. 219-250.

AYDIN, Mehmet Korkud "Millî Korunma Kanununun Hayata Geçirilişi (1940) Ve Tek Parti Dönemi Uygulamaları", **Fırat**

Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 29, S. 1, Ocak 2019, s. 413-428.

ÇAVDAR, Tevfik, **Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1839-1950)**, İmge Kitabevi, Ankara 2005.

DOĞU, Aydın, "Millî Korunma Kanunu'nun Ceza Hükümleri ve Demokrat Parti Döneminde Uygulanması", **Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları**, S. 39, 2021, s. 189-228.

DURU, Bülent, "1941: Kıtık Yılında Milli Korunma Kanunu Uygulamaları", **AÜ SBF Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi**, 3, Ankara 2009, s.159-224.

EZER, Feyzullah, **Demokrat Partinin İktisadî Politikası**, İstanbul 2019.

GOLOĞLU, Mahmut, **Milli Şef Dönemi-Türkiye Cumhuriyeti Tarihi-III 1939-1945**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2012.

GÜNEŞ, Günver, "Türkiye'de Savaş Ekonomisi Uygulamaları ve Toplumsal Yaşama Etkileri", **Türkler**, C.17, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 615-621.

İNAN, Süleyman, **Muhalefette Adnan Menderes (1945-1950)**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Isparta 2002.

İNÇİ, İbrahim, "İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye'de Tek Parti Hükümetlerinin İaşe Politikaları", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, S. 50, Kasım 2013, s. 271-290.

KARABULUT, Pakize Çoban, "İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Milli Korunma Kanunu ve Ege Kırsalında Etkileri", **Tarih Okulu Dergisi (TOD)**, Yıl 8, S. XXII, Haziran 2015, s. 371-398.

KOÇTÜRK, O. Murat-GÖLALAN, Meryem, "1923- 1950 "Türkiye Ekonomisinin Yapısal Analizi", **Üçüncü Sektör Kooperatifçilik**, 45, (2), 2010, s. 48-65.

ORAN, Baskın, "İç ve Dış Politika İlişkisi Açısından İkinci Dünya Savaşında Türkiye'de Siyasal Hayat ve Sağ-Sol Akımlar", **AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C. XXIV, No: 3, Eylül 1969, s. 227-275.

ÖZBİL, Alev, **Türkiye'de Savaş Ekonomisi Uygulaması Olarak Milli Korunma Kanunu (1940-1946)**, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul 2015.

ÖZTÜRK, İbrahim Mert, "İkinci Dünya Savaşı Türkiye'sinde Olağanüstü Ekonomik Kararlar: Milli Korunma Kanunu ve Varlık Vergisi" **Tarih Araştırmaları Dergisi**, C. 32, S.54, Ekim 2013, s. 135-166.

TEZEL, Yahya S., **Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950)**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Ankara 1994.

TUĞLUOĞLU, Fatih, "Tek Parti Döneminde Hükümet Memur Dayanışması", **Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 27-28, Mayıs-Kasım 2001, s. 353-373.

ULUSOY, Melek, **Milli Korunma Kanunu Çıkarılma Amacı, Sosyo-Ekonomik Etki ve Sonuçları**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.

UTKUGÜN, Ceren, **İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye'de Ekonomik Sıkıntıların Sosyal Hayata Etkileri (1939-1945)**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, Afyon 2016.

YALÇIN, Durmuş – AKBIYIK, Yaşar-ÖZKAYA, Yücel vd., **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2007.

13/10/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/milli-korunma-kanunu-18-ocak-1940/?pdf=5208> adresinden erişilmiştir